

Vergaderjaar 2017–2018

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 311

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 mei 2018

In het bevolkingsonderzoek darmkanker krijgen personen tussen de 55 en 75 jaar elke twee jaar een uitnodiging voor deelname, waarbij zij thuis een informatieset met een ontlastingstest ontvangen. Na afname van een ontlastingsmonster sturen de deelnemers deze test in een bijgevoegde retourenveloppe op voor analyse. Bij een afwijkende uitslag van de ontlastingstest volgt een doorverwijzing voor vervolgonderzoek (intakegesprek en coloscopie). Wanneer een deelnemer de ontlastingstest niet binnen zes weken opstuurt, krijgt hij of zij een herinnering. De invoering van het bevolkingsonderzoek darmkanker is in 2014 gestart. De invoering gebeurt stapsgewijs, waarbij elk jaar een groter deel van de doelgroep wordt uitgenodigd. In 2019 is de invoering volledig en vanaf dat moment zullen zo'n 2,2 miljoen personen per jaar een uitnodiging voor het bevolkingsonderzoek ontvangen.

In 2014 en 2015 hebben in totaal ongeveer 1,3 miljoen mensen aan het bevolkingsonderzoek meegedaan. Recent is gebleken dat 604 deelnemers daarbij helaas geen uitslag hebben gehad van hun ontlastingstest. Het gaat om gevallen waarbij deelnemers de test in eerste instantie niet hebben teruggestuurd, maar pas nadat de tweede ronde bevolkingsonderzoek in 2016 en 2017 was gestart en de uitnodigingen daarvoor waren uitgegaan. Zij hebben de test uit de eerste ronde daarna alsnog opgestuurd. De houdbaarheid van deze test was echter in de meeste gevallen verlopen, waardoor de uitslag van de test onbetrouwbaar is.

In het automatiseringssysteem van het bevolkingsonderzoek (ScreenIT) wordt een ronde van deelnemers na twee jaar afgesloten. De ingestuurde oude buisjes zijn weliswaar door het laboratorium geanalyseerd, maar de uitslag is vanwege de «afgesloten ronde» niet naar de deelnemers verzonden. Het automatiserings-systeem was er niet op ingericht dat mensen na het verstrijken van meer dan twee jaar, deze eerste test alsnog zouden insturen.

Het is belangrijk dat deelnemers aan een bevolkingsonderzoek goede informatie krijgen en ik betreur dan ook dat deze groep geen terugkoppeling van hun test heeft gehad. Inmiddels zijn alle 604 mensen schriftelijk geïnformeerd. De communicatie hierover is daarbij op maat ingericht. De niet-verstuurde uitslagen betreffen zowel gunstige als ongunstige uitslagen. De uitslagen zijn deels betrouwbaar, deels onbetrouwbaar door de verstreken houdbaarheid en deels niet te beoordelen. Mensen met een onbetrouwbare of niet te beoordelen uitslag die niet met een nieuwe screeningsronde hadden meegedaan, hebben een nieuwe test ontvangen. De uitslag is onbetrouwbaar wanneer de houdbaarheid van de test verlopen is. De uitslag is niet te beoordelen wanneer mensen bijvoorbeeld alleen het formulier hebben teruggestuurd.

Tot de 604 personen die geen uitslag hebben ontvangen behoorden 35 mensen met een ongunstige uitslag. Een ongunstige uitslag houdt in dat er bloed in de ontlasting is gevonden. Dat kan verschillende oorzaken hebben. Om de oorzaak vast te stellen is vervolgonderzoek nodig. Hoewel bij een aantal van deze 35 mensen met een ongunstige uitslag de houdbaarheid van de test al was verstreken, is het zekere voor het onzekere genomen. Met elk van deze 35 mensen heeft een arts individueel contact gehad. Zij zijn doorverwezen voor vervolgonderzoek.

Het goed informeren van de mensen die geen uitslag hadden ontvangen stond allereerst centraal. Daarnaast hebben de vijf screeningsorganisaties die het bevolkingsonderzoek uitvoeren, onder regie van het RIVM, een commissie ingesteld onder leiding van een externe voorzitter voor nader onderzoek van dit voorval. Tevens hebben de screeningsorganisaties het voorval gemeld bij de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd in oprichting.

Het bij het bevolkingsonderzoek naar darmkanker gehanteerde IT-systeem is inmiddels aangepast waardoor mensen in het vervolg altijd een uitslag krijgen wanneer zij een test opsturen. Ik vertrouw erop dat op deze wijze ook deelnemers aan het bevolkingsonderzoek die langer wachten met het opsturen van hun test alsnog een adequaat bericht krijgen over hun deelname. Daarnaast zal in de voorlichtingsmaterialen voortaan meer aandacht zijn voor het feit dat de test tijdig verstuurd moet worden.

Met deze genomen maatregelen verwacht ik deze situatie in de toekomst te kunnen voorkomen.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
P. Blokhuis